

AIKUISKASVATUS

The Finnish Journal of Adult Education

Vol. 13, 4/93

ISSN 0358-6197

Summary

Hämäläinen Kauko 1993. Laadun arviointi yliopistollisessa täydennyskoulutuksessa

– Artikkelissa tarkastellaan, miksi koulutustoimintaa on arvioitu, mitä koulutuksen laadulla voidaan ylipäättään tarkoittaa ja mihin laadun arviointi kohdistuu. Kirjoittaja esittää erilaisia näkökulmia koulutuksen laadun arviointiin. Vaikka joitakin laadun alueita voidaan mitata määrällisesti, on turvaututtava myös laadullisiin arviointeihin. Kirjoittaja muistuttaa myös Demingin esittämästä ajatuksesta: meidän tulisi luopua myytistä, jonka mukaan kaikki tärkeä toiminta pitäisi olla mitattavissa.

Aikuiskasvatus 4/93.

Kauppi Antti 1993. Laadun kehittäminen osana oppimisprosessia. esimerkkinä Suomen Liikemiesten Kauppaopiston opettajakoulutus.

– Laadun arvioimisen sijaan olisi mielekkäämpää ottaa lähtökohdaksi laadun kehittäminen. Tällöin koulutus rakentuisi prosessiksi, jossa kouluttaja ja koulutettavat tuottavat yhteistyössä muiden kanssa laatua. Laadun tuottaminen nivoutuisi näin paitsi koulutusprosessiin, myös erilaisiin koulutuksen ulkopuolisiin toimintaympäristöihin ja niiden kehittämiseen. Koulutuksen laadun luomisesta muodostuisi keskeinen koulutuksen organisoinnin periaate. Ei siis ole yhtä oikeaa laadukasta koulutusta, vaan laadukkuus näkyy koulutuksen kykyä joustavasti nivoutua hyvinkin erilaisiin oppimisprosesseihin, joita eri ympäristöissä toimivat opiskelijat, oppilaitokset ja työpaikat käyvät läpi.

Kirjoittaja näkee verkostoitumisen erääksi keskeisimmistä koulutuksen kehittämisen strategioista.

Aikuiskasvatus 4/93.

Markkula Markku 1993. Laatu toiminnan jatkuvan kehittämisen kohteena.

– Opiskelijassa, asiakkaassa, tapahtuvat välittömät ja välilliset muutokset ovat aina keskeisin tuloksekkuuden mittari.

Nykyaikaisesta laatutoiminnasta saatava hyöty syntyy käyttämällä laatutoimintaa koko organisaatiolle yhtenäisen, asiakasta korostavan ajattelutavan prosessikehikkona ja työvälineenä. Kirjoittajan mukaan nykyaikaisen laatutoimin-

Hämäläinen Kauko 1993. Assessment of quality in tertiary-level further education.

– The article examines reasons for assessing this form of educational activity, what quality of education actually means, and what quality assessment focuses on. The author presents various viewpoints with respect to assessment of quality in education. Although some aspects of quality can be measured in terms of quantity, qualitative assessments are also necessary. The author reminds us of what Deming once said: we should discard the myth according to which all important activities should be measurable.

Aikuiskasvatus 4/93.

Kauppi Antti 1993. Development of quality as part of the learning process. Case: teacher training at the commercial college of Suomen Liikemiesten Kauppaopisto.

– Quality assessment should be replaced by quality development. If this were done, training would become a process in which the trainer and trainees, in cooperation with others, produce quality. Producing of quality would become linked not only to the training process but also to various extra-training activities and their development. Creation of quality in training would become a leading principle in the organisation of training. Thus, there is no one single appropriate high-quality training; instead, high quality manifests itself as an ability to flexibly link up with the diverse learning processes that learners, institutions and workplaces are subject to. The author sees networking as one of the foremost strategies in the development of training.

Aikuiskasvatus 4/93.

Markkula Markku 1993. Quality as the object of continued development of activities.

– The direct and indirect changes taking place in the student, the client, are always the foremost measure of what has been achieved. The benefit to be gained from state-of-the-art quality activity is based on using quality activity as the process framework and tool for a way of thinking that is uniform throughout the organisation and one that emphasises the role of the client. Ac-

nan systemaattista soveltamista koulutukseen on Suomessa suoritettu varsin vähän. Positiivisena esimerkkinä hän esittää ”Teknillisen korkeakoulutuksen laatu” – kehittämissuunnitelman ensimmäisenä työvaiheena luotua KOLA-mallia, jonka ideaalivaihtoehtoksi määriteltiin kehittää korkeakoululaitos TQM-periaatteita noudattavaksi, asiakasläheiseksi palveluorganisaatioksi. *Aikuiskasvatus* 3/93.

Onnismaa Jussi 1993. Mitä on laatu ammatillisessa aikuiskoulutuksessa? Esimerkkinä työvoimakoulutus.

– Aikuiskoulutuksen laadun ja vaikuttavuuden käsitteiden pakeneminen näennäisen täsmällistä määrittelyä ei ole yhtä haitallista kuin se, että käytännössä toimitaan, ikään kuin tiedettäisiin, mistä koulutuksen laadussa tai vaikuttavuudessa on kysymys.

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen laatua mitataan tyytyväisyysarvioinnein ja työhönsijoittumistilastoin. Tuottavuuden keskeinen mittaväline on oppilaspäivän hinta. Suurella oppilaspäivien määrällä ja pienillä kustannuksilla päästään halvalla suureen työttömyyttä vähentävään vaikutukseen koulutusaikana, mutta asetetut tulostavoitteet suosivat työvoimakoulutuksen käyttöä työttömyyden tilapäishoitona.

Ammatilliset pätevyysvaatimukset eivät ole kuvattavissa vain yksittäisten tekojen summana. Tarvitaan ns. yleisiä työelämätaitoja kuhunkin ammattialaan kuuluvien erityistaitojen lisäksi. Ammatillisessa aikuisopiskelussa nousevat tärkeiksi uudet kriteerit: ajattelun, asenteiden ja suhtautumistapojen kehittäminen ja ohjauksellinen, prosessimainen ja projektimainen ote. *Aikuiskasvatus* 4/93.

Saarinen, Taina 1993. Nousukaudesta lamaan, määrästä laatuun. Koulutuksen laadun erilaiset merkitykset.

– Koulutuksen korkea laatu on tavoite, jonka tärkeistä kaikki tuntuvat olevan yhtä mieltä. Yhteinen sanasto ei kuitenkaan vielä tarkoita sitä, että koulutuspolitiittisen laatukseskustelun kävijät puhuisivat samasta aiheesta. Laatu on käsitteenä moniselitteinen ja saa merkityksensä sen mukaan, mitä eri intressiryhmät koulutukselta haluavat. Nykyään koulutuksen laatua näyttää kuvaavan pienenevien resurssien ja kasvavien tavoitteiden epäsuhta: halvemmallalla pitäisi saada parempaa. Artikkelissa käsitellään laadun eri merkityksiä. Laatua voi tutkimuksen kyky herättää mielenkiintoa ja uusia kysymyksiä, opis-

cording to the author, systematic application of modern quality activity in training in Finland has been very low-key. As a positive example, the author mentions the KOLA model created as the first stage of a development project called “Quality of Technical University Education”. KOLA was given the ideal objective of developing tertiary education institutions into customer-oriented, service organisations adhering to TQM principles.

Aikuiskasvatus 3/93.

Onnismaa Jussi 1993. What is quality in adult vocational training? Case: Job creation training.

– The fact that the concepts of quality and effectiveness of adult training are still beyond seemingly accurate definition is not as damaging as our behaviour in practice – as if we knew what is involved in the quality and effectiveness of training.

The quality of adult training aimed at the unemployed is measured by means of satisfaction assessments and placement statistics. The primary instrument used in measuring productivity is the price of one student day. High student day numbers and low costs are the means to inexpensive unemployment-reducing impacts during training. However, the result goals set favour the use of job creation training as a temporary measure in alleviating the unemployment problem.

Vocational qualification requirements cannot be described simply as the sum of individual tasks. What we need are what may be called “working life skills” as well as occupation-specific special skills. New criteria come to the fore in adult vocational studies: development of attitudes and ways of thinking and the a controlled, process-like and projectlike approach.

Aikuiskasvatus 4/93.

Saarinen Taina 1993. From boom to recession, from volume to quality. The various connotations of quality of training.

– High quality of training is a goal on the importance of which there appears to be general consensus. A common vocabulary does not, however, mean that the people participating in the debate on quality of training are necessarily discussing the same issue. As a concept, quality is subject to several interpretations and its meaning is influenced by the demands that various interest groups impose on it. Nowadays, the quality of training appears to be characterised by the imbalance between decreasing resources and increasing goals – an endeavour to achieve better results at less cost. The article looks at the

kelijoiden nopea valmistuminen, riittävien ja taroituksenmukaisten ammattitaitojen tuottaminen, resurssien tehokas käyttö, tai opiskelijan oppimisen määrä. Erilaiset käsitykset laadusta johtavat myös erilaisiin laadun arviointimenetelmiin. Viime aikoina on esitetty työelämään sijoittumista yhdeksi koulutuksen tuloksellisuuden, tai jopa laadun, osoittimeksi. Erikoistapauksena artikkelissa käsitellään työllistymistä korkeakoulutuksen laadun kriteerinä.

Aikuiskasvatus 4/93.

Stenqvist Pekka 1993. Korkeakouluarviointia Suomessa.

– Korkeakoulujen toimintaan on perinteisesti sisällytynyt yksilön, siis opiskelijan, suorituksen arviointi. Korkeakouluarviointi laajemmin perustuu vaatimukseen opetuksen ja tutkimuksen tuloksellisuudesta suhteessa julkisten varojen käyttöön ja tästä seuraavaan kysymykseen tuloksellisuuden ja laadun suhteesta. Artikkelissa käydään läpi suomalaisen korkeakoulun laadunarvioinnin taustat alkaen vuodesta 1984. Kirjoittaja käsittelee kolmea keskeistä käsitettä, laadun arviointia, laadun varmistamista ja laadun valvontaa korkeakouluissa tapahtuvan laadun säätelyn osatehtävinä. Eri arviointimenetelmät käydään läpi: itsearviointi, vertaisarviointi, kokonaisarviointi sekä koulutusalan ja koulutusohjelman arviointi sekä tarkastellaan, mitä ja miten niitä on sovellettu suomalaisen korkeakouluarviointiin kuuluvalla vuosikymmenellä. Lopuksi kirjoittaja tarkastelee saatuja kokemuksia arviointityöstä.

Aikuiskasvatus 4/93.

Stähle Pirjo 1993. TQM – lisää laatua opetukseen.

– Kirjoittaja tarkastelee TQM:n (Total Quality Management) tuloa 80-luvun lopulla kasvatusalalle sekä sen soveltuvuutta sinne. Artikkelin pohjaa opetusalan laadun tutkijan ja kehittäjän Edward Sallis ajatuksiin laadusta, Frank Bettin systeemiseen ajatteluun, B.H. Banathyn esittämiin kriteereihin jatkuvasti kehittyvästä oppilaitoksesta sekä Amitai Etzionin pohdintoihin spontaaniudesta ja suunnitelmallisuudesta suhteessa tuloksiin. Laatu nähdään suuntana. TQM:n idea onkin siinä, että oppilaitos kykenee luomaan systeemin, jossa laadun jatkuva kehittäminen on mahdollista. TQM:ää ei pidä kuitenkaan soveltaa kasvatusalalle kaavamaisesti:

various meanings that quality has. Quality can be the capacity of a research work to arouse interest and bring up new issues, the speedy completion of studies by students, the producing of adequate and appropriate vocational skills, the efficient employment of resources, and the amount learned by students. Different conceptions of quality necessarily lead to different methods of assessing quality. Lately, we have seen placement in the working life as being one indicator of the success (and even of the quality) of training. As a special case, the author examines getting a job as a criterium of the quality of university education.

Aikuiskasvatus 4/93.

Stenqvist Pekka 1993. Assessment of tertiary education in Finland.

– Tertiary education in Finland has traditionally included the assessment of individual (student) achievements. When seen more widely, the assessment of tertiary education is based on the demand for results on the part of tuition and research in relation to the use of public funds and the subsequent matter of the relationship between results and quality. The article presents a review of the background to quality assessment in Finnish universities since 1984. The author examines three centrally important concepts: quality assessment, quality assurance and quality control as subsidiary tasks of quality regulation at universities. The different assessment methods are also described: self-evaluation, peer review, overall assessment, and assessment of the study line and study programme, plus which of these and how they can be applied in the assessment of Finnish tertiary education in this decade. Finally, the author examines experiences gained from assessment work.

Aikuiskasvatus 4/93.

Stähle Pirjo 1993. TQM – more quality into teaching.

– The author examines the advent of TQM (Total Quality Management) in the 1980s into the education sector and its appropriateness there. The article is based on the views of Edward Sallis, quality researcher and developer in the field of education, Frank Bett's systemic thinking, B.H. Banathy's criteria for continuously developing educational establishments, and Amitai Etzioni's thoughts on spontaneity and planning in relation to results. Quality is seen as a direction. Indeed, the idea behind TQM is in that the educational establishment itself is capable of creating a system enabling the continuous development of quality. Nevertheless, TQM should be

laadun määritelmä ei voi tulla oppilaitokseen sen itsensä ulkopuolelta. Laatu ja sen arviointi ankuroituvat tiivistä elämän yleiseen arvoperustaan ja vaatii siten taustalla olevien arvojen tekemistä näkyviksi.

Aikuiskasvatus 4/93.

Taanila Matti 1993. Lyhytkurssitoiminnan laatujärjestelmä.

– Koulutuksen laadussa on keskeistä, kuinka määrittelemme tuotteen ja asiakkaan koulutuksessa. Artikkelissa käsitellään lyhytkurssitoiminnan laatua. Bloomin taksonomia nähdään yhteisenä kielenä koulutuksen kehittämisprosessiin: sen muodostavat olemassaolevat koulutustarpeet, koulutuksen tavoitteiden määrittely, toteutuksen ohjaus ja lopulta tulosten arviointi. Artikkelissa kuvataan myös ISO 9000:een pohjautuvaa koulutuksen laatujärjestelmää.

Aikuiskasvatus 4/93.

applied in education an imaginative manner: the definition of quality cannot come from without the establishment itself. Quality and its assessment are firmly anchored to the general value base of life, and thus requires the making visible of the values in the background.

Aikuiskasvatus 4/93.

Taanila Matti 1993. Quality system for short-course training.

– The quality of education depends on how we define the product and the customer in the education process. In this article, the definition of quality of education is considered from the point of view of the arranging of short courses. A taxonomy is described for controlling the process of educational development: surveying educational needs, setting objectives, designing and implementing courses, and evaluating. A quality system for education based on ISO 9000 is also described.

Aikuiskasvatus 4/93.

KIRJOITTAJAT

Aaltonen Rainer, vs. apulaisprofessori, kasvatustieteen laitos, Tampereen yliopisto

Andersson Cristina, oppimiskonsultti, CS-Developer Oy

Hämäläinen Kauko, Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuslaitoksen johtaja, Aikuiskasvatuksen päätoimittaja

Kauppi Antti, erikoistutkija, Suomen Liikemiesten Kauppaopisto

Markkula Markku, diplomi-insinööri, Teknillisen korkeakoulun Täydennyskoulutuskeskuksen johtaja. Markkula on syyskauden 1993 vierailevana tutkijana ja opettajana University of Wisconsin-Madisonissa Yhdysvalloissa. Markkula toimii kansainvälisen järjestön International Association for Continuing Engineering Education IACEE:n pääsihteerinä.

Niemelä Seppo, toiminnanjohtaja, Maaseudun Sivistysliitto

Onnismaa Jussi, FK, kouluttaja/ohjaava koulutus, Ammatti-instituutti, Helsinki

Saarinen Taina, koulutussosiologian tutkijayksikkö, Turun yliopisto

Sarala Urpo, lehtori, kasvatustieteen laitos, Helsingin yliopisto

Stenqvist Pekka, ylitarkastaja, opetusministeriön korkeakoulu- ja tiedeosasto

Stähle Pirjo, erikoissuunnittelija, Helsingin yliopisto, Vantaan täydennyskoulutuslaitos

Taanila Matti, fil.lis. toiminnanjohtaja, Ammat-tien Edistämislaitos AEL, Helsinki

KÄÄNNÖKSET

Maria Salenius, FM, englanninkielen laitos, Helsingin yliopisto (Peter Jarvisin artikkeli 3/93).

Peter Jarvisin tekstejä on Aikuiskasvatus-lehdelle kääntäneet vuosien mittaan useat eri henkilöt. Numerossa 3/93 julkaistu Oppimisen pa-

radokseja myöhäismodernissa on Maria Salenius kääntämä. Artikkelin ingerssi on Rainer Aaltosen.

Erkki Pekkinen, kielenkääntäjä, Pieksämäki (summary).